

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 — „
Na štvrt roka — 1 — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

«Čo mi dáte a ja vám ho zradím?»

Takto oslovil íškariotský Judáš najvyššiu židovskú radu, keď sa dozvedel, že ustálila smrť Pána Ježiša. Od zrady Judáša íškariotského minulo už blizo dvetisíc rokov a nenašlo sa šlachetného človeka, ani národa, ktorý by podlosť Judáša nebol odsúdil a s opovržením nebol by sa od neho odvrátil. A v čom záležala podlosť Judášova? V tom, že bol nevďačný a neverný ku nebeskému Majstrovi svojemu, a jako taký nehodný dobrodenia, ktoré ako apoštol užíval. Pre spáchanú zradu svedomie nedalo mu pokoja; 30 strieborných hodil k nohám židovskej rady a — obesil sa! Od toho času, keď nevďačného, falošného človeka zvláštne poznačiť chceme, svojmu opovrženiu výrazu dávame tymito slovami: **Ty Judáš!**

Judášovej zrade podobnej podlosti dopustil sa aj *Talian*, keď našej monarchii bez všetkej príčiny vypovedal vojnu. Zo všelijakých čiastok sdrotované **Taliansko** ešte vždy stálo na črepenných nohách, už dávno by sa bolo rozpadlo, keby ho naša monarchia a Nemecko neboly vzaly pod svoje krídla. Celé Taliansko povstalo lúpežníckym spôsobom. Keď Francúzi roku 1870. proti Nemcom vojnu ztratili, lúpežní Taliani vrazili do Ríma a pápežskú stolicu orabovali o vyše tisícročnú vlastnosť. Túto lúpež naša katolícka monarchia pretrpela len k vóli pokoja. Keď pred niekoľko rokami Taliani v Afrike Tripolis napadli, aj Angličania aj Francúzi škarede škúlili na Taliansko; a bezpochyby boli by Talianom aj vojnu vypovedali, keby naša monarchia a Nemecko neboly zastaly Ta-

lianov. Stranivá tripolisského podujatia San Giuliano (čítaj: Žuliáno), bývalý zahraničný taliansky minister, takto sa vyslovil: «že naše podujatie v Tripolisi sa nám podarilo, to len našim spojencom (t. j. nám a Nemcom) ďakovať môžeme. Toto spojenstvo aj nabudúce všetkým trom prinesie ovocie, jestli jedon ku druhému dôveru mať budeme. Každý z nás musí byť istý v tom, že zajtra rátať môže na podporu druhého.»

A keď na základe takéhoto ubezpečenia Nemecko a my istotne rákali sme na podporu Talianov, v terajšej svetovej vojne Taliani nielen že nás nepodporovali, lež jako niekdy Judáš, tak teraz aj Talian išiel ku najvyššej slobodno-murárskej rade a predložil jej otázku:

«Čo mi dáte a ja vám ich zradím?»

A naši nepriatelia: Rusko, Francúzsko a Anglicko so satanskou radosťou prijali nového talianskeho Judáša a povedali mu: «dáme ti tri miliardy peňazi na vojnu a všetičo iné», po čom Taliani potajomne už od dávna pachtili. Takto teda Talian, *naš priateľ a spojenec*, ktorého povinnosťou by bolo bývalo s nami bojovať, na spôsob Judáša íškariotského nás zradil a stal sa našim nepriateľom!

Všetko jedno, či už máme o jedného nepriateľa viacej alebo menej! Chtiac-nechtiac, musíme sa spriatelit' už aj s tou myšlienkou, že ešte aj proti vierolomným, nevďačným Talianom sa brániť musíme. Talianov ale netreba sa nám veľmi báť! Kto v Taliansku cestoval, videl na vlastné oči, jak darobný, lenivý a špinavý je to národ. Po väčších mestách na námestí postáva stá a stá talianskych žobrakov, takzvaných *lazarónov*, ktorí len zo žobrania žijú.

A keď títo lazaróni počuli, že ich vierolomný kráľ vypovedal nám vojnu, tak sa zbúrili, že talianska polícia mala s nimi mnoho roboty, prv než ich krvave rozprášila. Teda takíto talianski žobráci budú bojovať proti našim hrdinským bratom, ktorí proti Rusovi už od desať mesiacov tak víťazne zápasia! A preto vy, drahí bratia naši, ktorým náš staručký otec a apoštol-ský kráľ rozkaz vydá, aby proti tým talianskym žobrátom bránili ste našu otčinu, s radosťou pospiechajte na taliansku hranicu a môžete byť istí, že Boh vás bude podporovať. Judáša iškariotského neminul trest boží — obesil sa — neminie trest boží ani vierolomných Talianov, bo Pán Boh neni náhly, ale pamätlivý.

A ponevác Taliani v podlosti prevýšili ešte aj Judáša iškariotského, nabudúce, keď niekomu jeho nevernosť, vierolomnosť a nevďačnosť na oči vyhodíť chceme, svojej opovrženosti výrazu dajme tymito slovami: «**Ty podlý Talian!**»

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

Armádny rozkaz maršalla, arcikniežata Fridricha.

Arciknieža **Fridrich**, maršall, hlavný veliteľ rakúsko-uhorskej zbrannej moci, mužstvu všetkých oddielov armády sdělil manifest, ktorý jeho veličenstvo kráľ vydal z príležitosti odkázania vojny zo stránky Talianska a celej armáde poslal rozkaz nasledujúcej osnovy:

Vojaci! Počuli ste vo vážnych hodinách povedané slová najvyššieho pána našej zbrannej moci, ktoré oboznamujú *podlosť nášeho nového nepriateľa, ktorý za viac desaťročí trvajúcu vernosť, nehanebnou zradou sa odpláca.* Nové, veľké úlohy padajú na nás, vojaci, vybavenie ktorých jeho veličenstvo a vlast dôveryplne položili do našich rúk. *Nie statočný, nový nepriateľ, lež dosavadný vierolomný spojenec Rakúsko-Uhorska a Nemecka dostane sa voči nám, ktorý po 10-mesačnom tuhom zápase, v ktorom pevne stojíme, zákernicky nás napadol.* My, vojaci, toto bezpříkladné držanie sa nepriateľa, krvou a železom musíme potrestať a musíme mu ukázať cestu, ktorú mu naši predkovia pri Mortare, Novare,

Kustozze a pri Lisse už ukázali. Najvyšší vrelomilovaný pán našej zbrannej moci, ktorý urobil všetko, aby nás a našich spojencov zachránil od tohoto nového, ťažkého navštívenia, najde v nás ducha Radetzkeho, arcikniežata Albrechta a Tegetthoffa. My chceme byť ich hodnými vnukami. «Mnoho nepriateľov, mnoho statočnosti», toto je naším heslom. Takto pozdravujeme nášho panovníka a našich verných zbranných spojencov. Takto pozdravujeme my, ktorí stojíme na severe, našich na juhu pohotove stojacich súdruhov, ktorí nehanebné vrhnutie sa na nás, krvave potrescú. Vojaci! Bez váhania, smelo napred proti novému nepriateľovi. Božou pomocou a s našimi spojeneckými súdruhmi aj tohto nepriateľa premôžeme.

Arciknieža *Fridrich*,
maršall.

S Talianskom je i Nemecko vo válečnom stave.

Berlin, 26. mája. Z príslušného miesta oznamujú: Tá okolnosť, že Taliansko Nemecku formálne neodkázalo vojnu, neprekáža, aby Nemecko po odkázaní vojny Rakúsko-Uhorsku, voči Taliansku tiež nepovažovalo sa byť vo válečnom stave.

Bollati, taliansky veľvyslanec berlínsky, 25. mája popoludní v zahraničnom ministerstve vypýtal si cestovný pass, ktorý mu čoskoro aj doručili. Veľvyslanec Bollati ešte toho dňa večer odcestoval z Berlína.

Spojenou silou proti Talianom.

Noviny «Berliner Lokalanzeiger» pod názvom «Osmý nepriateľ» píše:

Nemecké voje vo sväzku s rakúskymi a uhorskými v bojoch vyzkúsenými súdruhmi s nepoklátiteľnou rozhodnosťou postavia sa proti Talianom, ktorí chcú bojovať za vec, na ktorú padá kliatba ohavnej vierolomnosti. Nemecký národ nepomýli v jeho pokojnosti ôsmy nepriateľ, ktorý teraz čerstvou silou tiabne proti nám. Cisár a kráľ Franc Jozef už dal talianskemu kráľovi odpoveď, ktorú zasluhuje. Všetci s telom i dušou, majetkom i krvou musíme nástožiť na tom, aby aj tento proti Nemecku a jeho spojencovi urobený útok v našej palbe sa ztroskotal.

Naša flotta bombardovala benátske pobrežie.

Veliteľstvo rakúsko-uhorskej flotty dňa 24. mája vydalo nasledovnú úradnú zprávu:

Naša flotta po odkázaní vojny v noci z 23. na 24. mája začala akciu proti talianskemu východnému pobrežiu medzi Benátkami a Bariettou a z tejto príležitosti na početných miestach s výsledkom bombardovala z vojenského ohľadu dôležité miesta.

Súčasne lietadlá našej morskej válečnej sily hodily bomby na šopu pre balóny pri Chiezavalle, jako aj na vojenské budovy v *Ankone*, taktiež i na benátsky arse-nál, čo viditeľný výsledok bombardovania, zapríčinily škody a požiar.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa.

Úradná zpráva, vydaná 24. mája.

Ponevác nastal válečný stav, na jednotlivých punk-toch tyrolskej hranice *započaly sa novšie boje*.

Na pobrežnom pohraničnom území, pri pohranič-nej obci Strassoldo ukázala sa talianska jazda.

Podmaršall Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Úradná zpráva vydaná 25. mája.

Na juhozápade na tyrolskej a korutánskej hranici menšie nepriateľské oddelenia, zvlášte alpskí jágri, kde-tu prekročili hranicu. Kde natrafili na naše posície a strieľali sme na nich, zvrtili sa.

Podmaršall Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Jeho veličenstvo kráľ ku admirálovi Hausovi.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje: Jeho veličenstvo admirálovi Hausovi, veliteľovi flotty poslal nasledovný telegramm:

Blahoželám Vám, milý admirál, a mojej pod Vaším vedením dobre osvedčenej válečnej flotte ku tej ďaleko slyšateľnej odpovedi, ktorú ste Vy na od-kázanie vojny so strany Talianska naskutku dali sme-lym napadnutím nepriateľských pobreží. Moje po-žehnanie nech Vás sprevádza vo všetkých Vašich ďal-ších skutkoch.

Franc Jozef.

Odrazené talianske útoky.

Úradná zpráva vydaná 26. mája.

V Tyrolsku jedno nepriateľské oddelenie vtiahlo do Kondina (Judicaria). Pri priesmiku Padon od Mar-molady na severovýchod Taliani na prvé výstrely sa rozutekali. Na korutánskej hranici naše čaty *odrazily viac útokov za značných ztrát Talianov*. Od Plöckena na západ *nepriateľ sa rozutekal a zanechal svoje zbrane*. Na pobrežnom pohraničnom území boje sa dosiaľ ešte nestihly.

Podmaršall Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Sonninu, Salandru a D'Annunzia podplatili.

Genf, 27. mája. Lyonskému «La Depeche» oznamujú z Ríma, že dvoch politických redaktorov socialistic-keho časopisu «Avanti» na nariadenie vlády zatkli, lebo proti ministrom Salandrovi a Sonninovi po-zdvihli ťažké obvinení; dľa švajciarskych časopisov o tom je reč, že *menovaní dvaja ministri prijali od Fran-cúzska peniaze za to, že od trojspolku preskočili ku An-glicku, Francúzsku a Rusku*.

München, 27. mája. Jeden profesor, ktorý sa vrátil z Talianska, rozpráva, že dľa vedomia rímskych bankových kruhov 16. mája z Paríža prišlo 70 millio-nov frankov na financovanie demonštrácií za vojnu. Sám D'Annunzio dostal polmilionu vopred, druhý polmilionu sľúbili mu po vypovedaní vojny Rakúsko-Uhorsku.

Bombardovanie talianskeho východného pobrežia.

Chiasso, 27. mája. Včera rano okolo 5. hodiny nad Benátkami zase sa zjavil jeden rakúsko-uhorský letúň. V blízkosti plynovej fabriky hodil bombu a metal i strely, na ktorých bol nápis: «Francúzsky vynález, nemecký výrobok.» Letúňa palbou odstrašili.

Zprávodajca berlinského «Lokalanzeiger»-a tele-grafuje z Chiasso-va: Sem prišlo z Talianska mnoho ubehlíkov, ktorí prinášajú chýr, že na talianskom východnom pobreží kanóny rakúsko-uhorských váleč-ných lodí a bomby lietadiel zapríčinily nesmierne škody. Len v obci Jesi (provincia) Ankona dvesto ľudí prišlo o život.

Lugano, 27. mája. O útočení rakúsko-uhorskej flotty na Ankonu «Secolo» oznamuje: Mesto pokojne spalo. Obyvatelia počujúc neočakávanú kanonádu na-zdávali sa, že talianske námorníctvo koná cvičby. Ale čoskoro sa prebudili na skutočnosť. Celá nepriateľská flotta zastala si do bojovnej čiary, aby približujúc sa, bombardovala mesto. Súčasne zjavili sa nad mestom i letúni a metalí bomby. Letúni patrne dobre preštudo-vali polohu mesta, lebo ich bomby padaly na najdôleži-tejšie punkty. Bomby trafily vojenskú nemocnicu a stolný chrám. Kanónové gule trafily aj dve kasárne. Jedna bomba trafila fabriku na lode, druhá budovu Talianskej banky. Veľké škody zapríčinily bomby aj v obciach Senigaglia, Portore, Canati a San Benedetto.

Dve talianske stotiny sme zničili.

Úradná zpráva z juhozápadného bojišťa vydaná 27. mája.

V Tyrolsku nepriateľ od Trientu na juhovýchod na niekoľkých bodoch ťažkým delostrelectvom začal bombardovať naše pohraničné opevnenia. Pri Kaprile v údolí Cordevole *palba našich strojových pušiek zničila dve talianske stotiny*.

Na korutánskej hranici bola len bezvýsledná ne-priateľská kanonáda. Na pobrežnom vidieku Taliani na viac miestach prekročili hranicu. Nepriateľské od-delenia, ktoré postúpily po naše posície, sme odrazili.

Blokáda rakúsko-uhorského pobrežia.

Vzhľadom na válečný stav medzi Talianskom a monarchiou, taktiež aj na to, že jednotlivé prístavy albánskeho pobrežia rakúsko-uhorské námornícke vréh-nosti používajú v tajnosti ku zaopatrovaniu svojich menších lodí, talianska vláda vyhlasuje, že poenúť od 26. mája 1915. talianske morske válečné sily pod blo-kádou držia od talianskej hranice až po černo-horskú

hranicu rozprestierajúce sa rakúsko-uhorské pobrežie spolu so všetkými ostrovami, prístavmi, zálivmi, takže aj albánske pobrežie od černohorskej hranice až po predhorie Khephali.

Taliani teda nariadili blokádu rakúsko-uhorského a albánskeho pobrežia. Že čo stojí táto blokáda, to možno tušiť už po prvom skvelom válečnom skutku našej floty. Veliteľstvo nášho válečného námorníctva porobilo všetky poriadky na obranu nášho pobrežia a aj naše podmorské lode budú nástojíť na tom, aby prekazily taliansku blokádu. Na Adriatickom, Stredozemnom, ako aj na Egejskom mori stoja na strážii tieto podmorské lode a — jako z Rotterdamu oznamujú — francúzske dopravné lode práve pre toto neopovážia sa odplávať z Marseille a z Toulona ku Dardanellám.

Vojna proti Rusom.

Počet ruských zajatcov vzrástol na 194.000 hláv.

Úradná zpráva vydaná 21. mája.

Na fronte v prostrednej Haliči boje trvajú ďalej. Tie ruské oddelenia, ktoré sa na odseku Sanu od Sieniavy nadol, na západnom brehu rieky ešte držaly, späť sme zahnali za riekou. Od Jaroslavy na východ spojenecké čaty jednotlivé napredovania väčších nepriateľských síl krvave odrazily. Počet zajatcov vzrastá.

Naše čaty od Drohobyče na východ v prudkých nočných bojoch útokom zaujaly jednu ruskú posíciu a zaujaly obec Neudorf. Pri tejto príležitosti zajaly 1800 Rusov. Vo východnej Haliči cez Dnjester zavedenú protiofensívu Rusov na čiare Prutha sme tiež zastavili. Pri Kolomei pokusy nepriateľa o prefatie sa boly zmažené. Všetky útoky, ktoré boly namerané proti tejto posícii, s veľmi veľkými ztratami nepriateľa sme odbili. V bojoch svedených na vrchovatom okolí Kielcov, ktoré miestami ešte trvajú, posiaľ zajali sme 4000 ľudí.

Od 16. mája počet zajatcov vzrástol o novších 20.000 ľudí. Dľa tohto počtu od 2. mája počet zajatcov činí 194.000 hláv.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nezdar Rusov.

Z novinárskeho válečného stánu oznamujú: V prostrednej Haliči ďalej trvá boj, prudkosť ktorého vysvetľuje tá ľahko pochopiteľná snaha Rusov, aby ztrate posície späť dostali do svojich rúk. Tlak na čiaru Przemysl—Grodok a na jej územie soslilnieva. Všetky nepriateľské útoky odbíjame. Medzitým mnoho Rusov zajímame. Počet zajatcov len v samom, pri Sane svedenom boji vzrástol na 20.000 hláv, tak že v máji počet zajatcov vzrástol takmer na 200.000 hláv, čo je cieľ jedna armáda.

V juhovýchodnej Haliči útok ruskej armády sme konečne zastavili.

V Bukovine významnejšej udalosti sa nestalo.

Úradná zpráva vydaná 22. mája.

V prostrednej Haliči ďalej bojujeme. Spojenecké čaty v dosavadných bojoch zaujaté územie voči všetkým protiútokom Rusov držia. Pomaly napredujúcim útokom zo dňa na deň ďalej získavame priestor.

Na čiare Prutha vôbec je ticho. Pri Bojane, od Černovic na východ, jedon pokus nepriateľa, aby prešiel na južný breh rieky, s jeho ťažkou ztratom sa zmaril.

Na kielcejskom vrchovatom okolí nepriateľ po húževnatom boji ďalej cúva severovýchodným smerom.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Úradná zpráva vydaná 23. mája.

Vo všeobecnom položení nenastala významnejšia zmena. Od Jaroslavy na východ a pozdĺž horného Dnjestra proti nám urobené útoky Rusov, práve tak, ako dosiaľ, pri veľkých ztratách nepriateľa, sme odbili. Tiež tak sa zmaril pri Bojane od Černovic na východ započatý pokus Rusov, aby prešli cez Pruth.

Na kielcejskom vrchovatom okolí v jednej bitke zajali sme 1800 Rusov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

6300 ruských zajatcov.

Úradná zpráva vydaná 24. mája.

Všeobecné položení je zväčša nezmenené. V prostrednej Haliči boje trvajú ďalej.

Na vrchovatom okolí Kielcov v bojoch posledných dní, zajali sme dovedna 30 dôstojníkov a 6300 chlapov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Boje okolo Przemyslu.

Bukarešť, 25. mája. Petrohradská agencia Vjestnik prinášajúc úradnú zprávu ruského generálneho štábu, osobite vyzdvihuje, že nad Przemyslom viackrát sa zjavili nepriateľské letúni, ktorí na viac miestach hodili bomby. Dľa zprávy okolo Przemyslu vedú sa veľmi prudké boje, zvlášte na odseku Lutkov—Jatveg a okolo rieky Strviaz útočia prudko rakúsko-uhorské a nemecké čaty proti ruským posíciám. Tu — hovorí zpráva ruského generálneho štábu — nepriateľ zaujal viac streleckých zákop.

Veľké víťazstvo pri Przemysli.

Úradná zpráva vydaná 25. mája.

V strednej Haliči spojenecké čaty na celom fronte siahajúcom od Sieniavy po horný Dnjester, napadly veľké ruské sily. Armáda generálobersta Mackensena, vo sväzku ktorej bojuje rakúsko-uhorský 6. vojenský sbor, zaujala Radymno a od tohto mesta na východ a na juhovýchod postúpila proti nepriateľovi. Nepriateľa, ktorý početnými protiútokami chcel zpätzaujať utratené územie všade sme odohnali, medzi čím utratil 21.000 válečných zajatcov, 39 kanónov a 40 strojových pušiek. Armády Puhallova a Böhm Ermöllho, ktoré od Prze-

myslu na juhovýchod napredujú. za rozhorčených bojov získali priestor a zahnali nepriateľa cez dolinu Polanie. V útočení pokračujeme.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ťažká porážka Rusov pozdĺž Sanu.

Úradná zpráva, vydaná 66. mája.

Pri Przemysli bitka trvá. Armáda generálobersta Mackensena, útočiac na oboch brehoch Sanu v juhovýchodnom smere, *zdarne napreduje*. Od Radymna na východ vybojovala priechod cez San. Rakúsko-uhorský 6. vojenský sbor útokom zaujal pozície v Zagrody, od tohto mesta na východ. Od Przemyslu na juh a na juhovýchod naše armády proti pevným, zčiastky betonovaným posiciam Rusov pomaly napredujú, útočia. Počet z bojov posledných dvoch dní dovezených zajatcov **porástol na 25.000 hláv**. Vo válečnom materiáli do včera večera ukoristili sme **54 ľahkých, 10 ťažkých kanónov, 64 strojových pušiek a 14 vozov s municiou**.

Od Dnjestra na juh a v Ruskom Poľsku všeobecné polozenie sa nezmenilo. Od Visly na sever v jednej bitke **zajali sme 998 Rusov**.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše čaty prešli cez San.

Z novinárskeho válečného stánu oznamujú:

V turíčný pondelok vydobité víťazstvo Mackensenevej armády len v utorok bolo možno celkom využiť. Rusi síce vyvinuli divý odpor, aby čiaru San obránili, spojencom následkom víťazstva sa však predsa podarilo zaujať od Sanu na východ ležiace oporné body Rusov.

Ku Mackensenevej armáde prislúchajúci 6. košický vojenský sbor, veliteľom ktorého je podmaršall Arz, pri Radymne prešiel cez San a zaujal naproti Radymnu ležiace Zagrody.

Keď sa rozpomenieme, že také ťažké boje boli v októbri okolo Radymna, ďalej keď povážime, že Rusi obránením od Przemyslu po Radymno ťahajúcej sa čiaru chceli obrániť aj čiaru San, len tak môžeme náležitým spôsobom oceniť naše úspechy.

Počet zajatcov vzrástol na 25.000 hláv, ale ztrata Rusov aj v mrtvých a ranených je obrovská, lebo by neboli ľutovali žiadnu obeť, aby prekazili napredovanie našich do ich frontu zaviknutých čiat.

4000 rakúsko uhorských a nemeckých kanónov na bojišti.

Rotterdam, 27. mája. Petrohradské časopisy tvrdia, že bitka, ktorá sa teraz v Haliči vedie, je najväčšia, jakú svetové dejiny dosiaľ značiť mohli. Bijú sa 2—3 milióny ľudí a rakúsko-uhorská a nemecká armáda asi 4000 kanónov postavila do boja.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Víťazné napredovanie rakúsko-uhorských a nemeckých čiat.

Úradná zpráva zo severovýchodného bojišta, vydaná 27. mája.

Na území okolo Przemyslu rakúsko-uhorské a nemecké spojenecké čaty v rozhorčených bojoch ďalej napredujú. Od Radymna na východ čaty nášho košického 6. vojenského sboru útokom zaujali Rusmi húževnate bránenú obec Nienoviče a vrch Horogysku, *opäť zajaly vyše 2000 Rusov a ukoristily 6 kanónov*. Od Przemyslu na juhovýchod, na okolí Hussakova, rakúsko-uhorským a nemeckým čatám podarilo sa vniknúť do hlavnej ochrannej čiaru nepriateľa a Rusov očohnat; *tu sa nám dostalo do rúk 2800 válečných zajatcov a ukoristili sme 11 strojových pušiek*. Boje trvajú ďalej. Súčasne naše a nemecké čaty Linsingenevej armády od Drohobiča na juhovýchod a pri Stryji, po ťažkých bojoch **prelomily opevnený front nepriateľa a Rusov prinútili cúvnuť**.

Na čiare Pruth a v Ruskom Poľsku polozenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

Nemecké úradné zpráva.

Hlavný válečný stán nemecký 21. mája o udalostach na juhovýchodnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu:

U nemeckých čiat polozenie je nezmenené. Od Jaroslavy na východ zajali sme Rusov, ktorí nie zbraňou, lež dubovými kolmi boli ozbrojení. Armáda generálobersta Mackensena a ostatné, v sväzku rakúsko-uhorskej armády bojujúce nemecké čaty od 1. mája *zajaly 140.000 ľudí, ukoristily 72 kanónov a 253 strojových pušiek*. Tieto čísla obsažené sú v uverejnených už súhrnných dátoch.

Ďľa úradnej zprávy nemeckého hlavného válečného stánu o udalostach na východnom bojišti vydaného 21. mája:

Na okolí Šavli boli len menšie bitky. Pri Dubisse od Podubiša na východ našim útokom prišli sme po Betygolu. Toto napredovanie malo za následok ďalších 1500 zajatcov. Od Milosajcie a Zemigoly na východ Rusov zahnali sme za riekou. Ďalej na juh boj trvá. Zbytky od Njemena na juh zbitých ruských síl smerom ku Kovnu pokračovali v úteku.

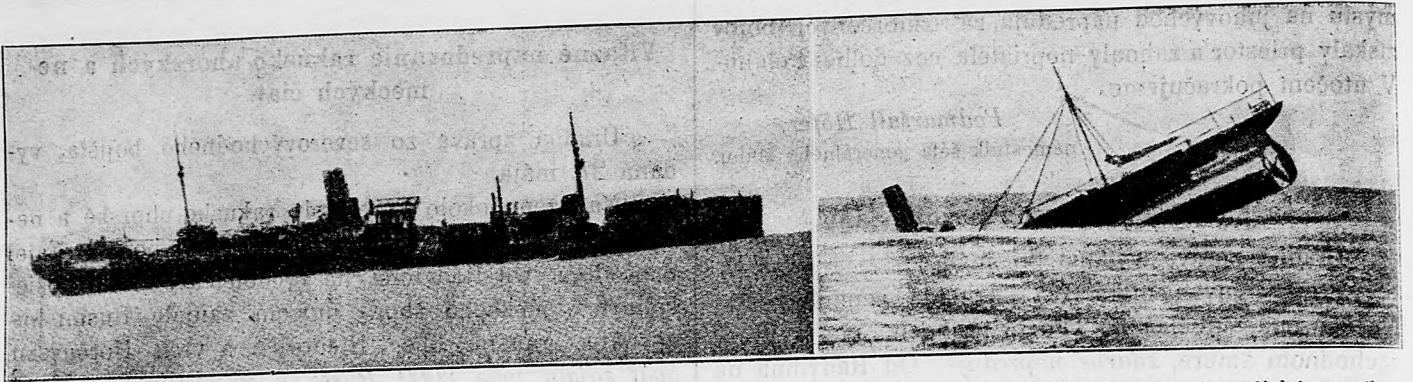
Nemecké úradné zprávy.

Hlavný válečný stán nemecký 22. mája z juhovýchodného bojišta oznámil nasledovné:

Významnejšej zmeny nieto.

Hlavný válečný stán nemecký 23. mája z juhovýchodného bojišta toto oznámil:

Niet nič nového.

«U» podmorské lode v práci.

Vystrelom podmorskej lode trafený anglický parník «Headlans» utonuje.

Hlavný válečný stán nemecký 24. mája o udalostach na východnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Od Windau na západ, na okolí Schawdiny povstal jazdecký boj, v ktorom jeden pluk ruskej Ussurskej jazdeckej brigády bol zničený. Pri Šavle a pozdĺž Dubissy jednotlivé nočné útoky Rusov sme odbili. Počet od Podubisa na východ zajatých Rusov vzrástol o tristo.

Hlavný válečný stán nemecký 25. mája o východnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Na okolí Šavly napadli sme ruské severné krídlo a zbili sme ho. 1600 zajatcov a 7 strojových pušiek bolo našou korisťou. Nočné protiútoky Rusov sa zmarily.

Pozdĺž Dubissy proti čiare Misiuny—Zenigota urobené silné nočné útoky Rusov sme odbili. 1000 zajatcov nám ostalo v rukách.

Od Njemena na juh tiež zle vypadol od Pilzivisky na sever proti nám urobený nočný útok nepriateľa.

Nemecký cisár pri rozhodujúcich bitkách v strednej Haliči.

Berlinská Wolffova agencia oznamuje : Z hlavného válečného stánu nemeckej armády o válečných operáciach spojeneckých čiat v strednej Haliči prišli nasledovné zprávy :

Za 14 dní armáda Mackensena od Gorlic po Jaroslavu viedla napred ofenzívu. Po zaujatí Jaroslavy o tom bola reč, aby rieku San na širokom fronte prešli. Ale nepriateľ ešte držal západný breh. Medzi čím gardové čaty v úzkom spojení s rakúsko-uhorskými plukami pri Jaroslave vynútili priechod, nižej hannoverské pluky prešli cez rieku. Tieto zdary spojeneckých čiat staly sa 17. mája v prítomnosti nemeckého cisára. Cisár na automobile šiel ku čatám. Na okolí Jaroslavy cisár sišiel sa s princom Eitelom Fridrichom, potom za hodiny s pozornosťou sprevádzal boj vedený o priechod cez rieku. Od 18. do 20. mája čaty spojencov ďalej postúpily na východ, zatým na severovýchod a sever, nepriateľa vyhnať zo Sieniavy a asi na 30 kilometrov širokom fronte na východnom brehu zaujali posície. Nepriateľ sa utiahol za potok Lubačovka. Všetky jeho pokusy, aby zpätzaujal utratené územie, sa zmarily, kdežto od 13. do 20. mája 6. nových divízií poslal na

posilnenie čiat. Správa ruskej armády, odkedy sa v strednej Haliči začaly válečné operácie, z ostatných bojišť 7 voj, sborov pomocné čaty poslala proti armáde Mackensena a arcikn. Jozefa Ferdinanda, medzi nimi 3 kaukazské strelecké divízie. Na najkrajnejšom ľavom krídle Rusov bojovala amurská pohraničná stráž. Táto čata v severnej Mandžurii bola poverená strážením železníc a ešte ani v Rusku nikto nemyslel na to, aby túto čatu poslali na bojište.

Hrozné porážky Rusov.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach juho-východného bojišta proti Rusom, 25. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Armáda generálobersta Mackensena včera od Przemyslu na sever znova začala útočiť. Útočenie zase malo úplný zdar. Veľmi opevnené obce Drohojov, Ostrov, Radymno, Vysocko, Vietlin a Makovisko, od Bobrovky na severovýchod, ako aj od Cetochy na východ ležiace vyšiny sme útokom zaujali. *Dosiaľ 153 dôstojníkov, vyše 21.000 chlapov padlo do nášho zajatia, 39 kanónov — medzi nimi 9 ťažkých kanónov — a aspoň 40 strojových pušiek sa dostalo spojeneckým čatám do rúk.* Rusi utrpeli mimoriadne ťažké ztraty.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach na východnom bojišti 25. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Pri Dubisse, od Rossienie na východ, naše čaty napadly proti nim stojace veľké ruské sily, zbili ich a za ťažkých ztrát nepriateľa zahnali ich za rieku. **Zaujali sme 2240 Rusov a ukoristili sme 5 strojových pušiek.**

Ďalej na juh od Giragoly viac proti nám urobených, zčiasťky veľmi prudkých ruských útokov, za veľkých krvavých obetí, sme zmarili.

Stále úspechy nemeckých čiat.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach juho-východného bojišta proti Rusom, 26. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Útočenie armády generálobersta Mackensena dobre napreduje. Od Radymna na juhovýchod po prudkom boji zaujali sme obec Sviete. Od Radymna na východ rakúsko-uhorské čaty zaujali západne posície Sanu,

načo aj priechod cez San vynútily. Ďalej na sever naše čaty po boji prišli na okolie od Lazy a od Lasky na východ ležiace a na čiaru Korzenica—Zapalov (pozdĺž Libašovky). Počet válečných zajatcov a ukoristený válečný materiál sa stále rozmnožuje.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Nemecká úradná zpráva.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišťa proti Francúzom a Angličanom 21. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Od Yperna na sever barvistí Francúzi v noci napadli naše od kanála na východ nachodiacie sa posície. Boje ešte trvajú. Jedon pozde v noci od Neuve-Chapelle na juh na okolí La Quinque Rue započatý anglický útok v našej palbe sa rozpadol. Od Arrasa na severovýchod pri Fresnay sostrelili sme jeden nepriateľský lietací stroj. V hore Ailly včera popoludní započatý novší útok Francúzov so značnými ztratami nepriateľa sa zmaril ; so pár zajatcov ostalo nám v rukách.

Dľa úradnej správy vydanej 22. mája :

Medzi estairesko-labasséejskou cestou a Arrasom povstala novšie srážka.

Od Neuve-Chapelle na juhozápad viac čiastočných útokov Angličanov, ktoré v rozličnom čase sviedli proti nám, sme odbili. Medzitým zajali sme barvistých Angličanov.

Ďalej na juh pri Gevinche ešte bojujeme.

Včera večer proti našim na výšine Loretto, pri Ablaine a Neuville nachodiacim sa posíciam urobené útoky Francúzov zväčša už v našej palbe sa rozpadly. Jedno ďalšie nočné napredovanie od Ablaina na sever prišlo ku našim zákopám. Tam boj ešte neni skončený.

Na ostatných čiastkach západného frontu byly len delostrelecké boje na rozličných miestach, najviac medzi riekami Maas a Mosel.

Od Lille na juhozápad a v Argonnách nepriateľ upotrebil jedovatými plynami naplnené míny.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišťa proti Francúzom a Angličanom 23. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Pri Givenche pre nás priaznivý bodákový boj ešte trvá.

Ďalej na juh na bethunsko—lenskej ceste na temeni výšiny Loretto francúzske útoky sme odbili.

Od Ablaina bezpostredne na sever nepriateľovi už oznámeným nočným napredovaním podarilo sa zastať v jednej malej čiastke našej najprednejšej zátkopy.

Od Neuville na juh našim útokom získali sme čosi priestoru. Deväťdesiat Francúzov sme zajali a dve strojové pušky sme ukoristili. Medzi riekami Maas a Mosel zas bol prudký kanónový boj. Jedon útok nepriateľa v Bois de Prétri sme odrazili.

Dľa úradnej správy hlavného nemeckého válečného stánu vydanej 24. mája :

Medzi Neuve-Chapelle a Givenchy viac nočných napredovaní Angličanov, jako i na severnom úbočí výšiny Loretto, pri Ablaine a od Neuville južne a na sever proti nám urobené útoky Francúzov s veľkou ztratom nepriateľa, ktorý utratil i 150 válečných zajatcov, sme odbili.

Medzi riekami Maas a Mosel delostrelecké boje trvajú ďalej. V Bois de Prétre Francúzi počas ich novšieho bezvýsledného útoku utrpeli ztraty.

Nezdar verbovania v Anglicku.

Londýnsky časopis «Times» oznamuje, že novšie vyzvanie lorda Kitchenera, ktorým 300.000 ľudí čeel sverbovať na vojnu, malo veľmi slabý výsledok.

Novšie zdary Nemcov proti Francúzom.

Hlavný válečný stán nemecký 25. mája o udalostiach na západnom bojišti vydal nasledovnú zprávu :

Vo Flandrii včera v našich útokoch pokračovali sme smerom ku Ypernu, útokom zaujali sme majer Vlaminghe, od Wieltje na sever nachodiaci sa kaštieľ, ďalej majer Bellewarde a bližšie sme sa dostali ku Heoge. V týchto bojoch 150 zajatcov a 2 strojové pušky sa nám dostaly do rúk.

Od Armentiéresu na juh medzi Neuve Chapelle a Givenchy a od výšiny Loretto na sever čiastočné útoky nepriateľa krvave sme odbili. Pri Neuville v streleckej zákope k útoku prichystané čaty nepriateľa pre palbu nášho delostrelectva nemohly sa rozvinúť.

Nemeckí vojaci na dromedároch vo východnej Afrike.

V Cambrai bomba jedného francúzskeho letúňa z Francúzov, ktorí išli zo služieb Božích, 5 zabila a 12 ťažko poranila.

Pri St. Quentine sostrelili sme jeden nepriateľský lietací stroj.

Francúzsko ustalo.

Londýn, 26. mája. Jeden anglický dôstojník, ktorý sa vrátil z Francúzska, časopisu «Times» poslal list. V liste prizvukuje, že Francúzsko, ktoré už aj svoje posledné rezervy poslalo na bojište, ustane v boji, jestli mu Anglicko nepoše slúbenú posilu.

strojov začalo prenasledovať. Lietací stroj preto nebolo možno poznať, lebo sa podobal francúzskemu lietadlu a poznali ho len vtedy, keď bomby už letely.

Porážky Francúzov.

Hlavný válečný stán nemecký 26. mája o udalostiach na západnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Nočné nepriateľské napredovanie urobené proti našim posíciám, ktoré sme od jazera Belle Vaarde na západ novšie zaujali, sme ľahkým spôsobom odrazili. Počet od Angličanov ukoristených strojových pušiek

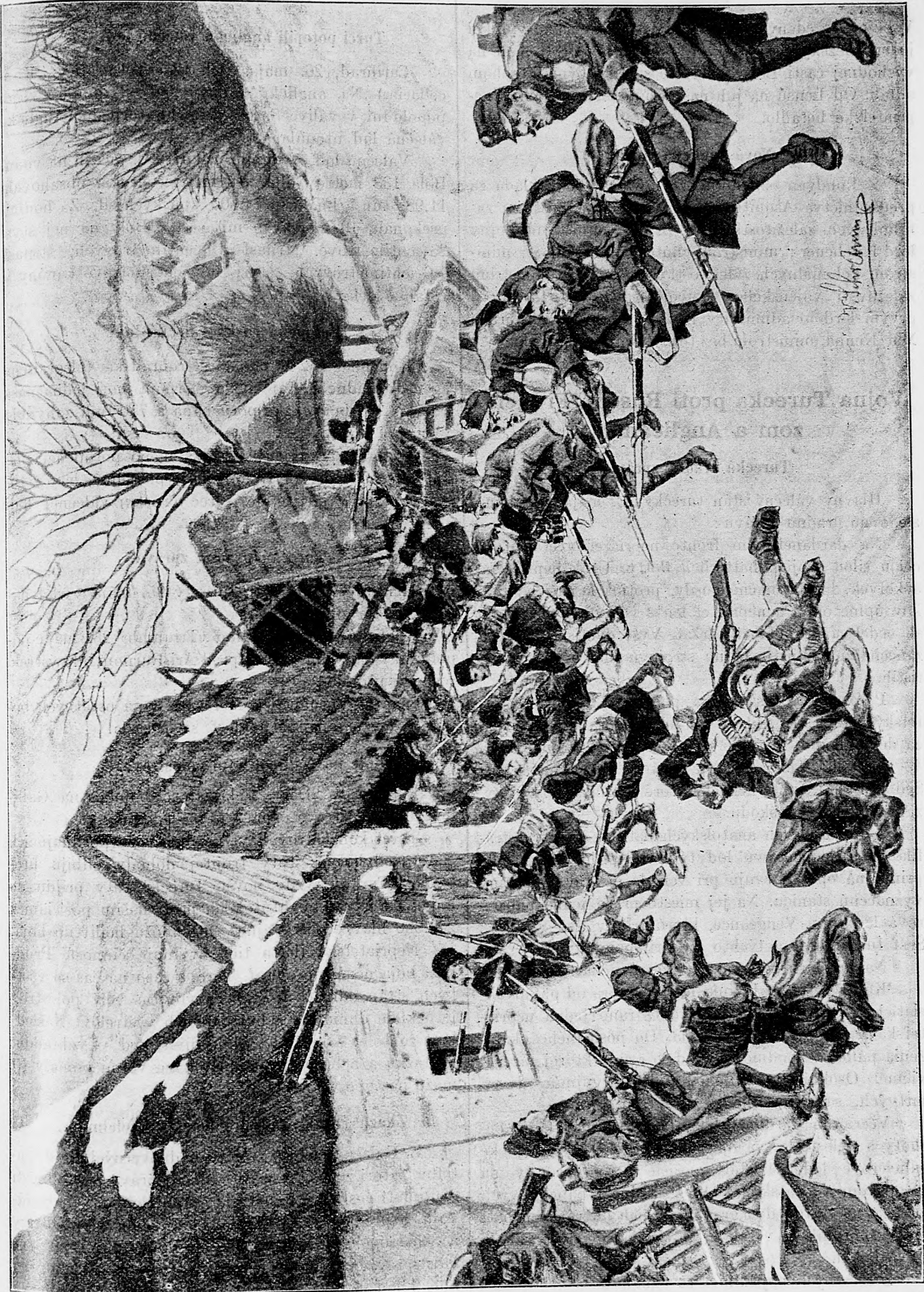
Dardanelly.

Na Paríž hodili bomby.

Genf, 26. mája. Dľa zprávy Havasovej agencie v nedeľu nad Parížom zjavyli sa nemecké lietacie stroje a hodily viac bomb.

Paríž, 26. mája. «Temps» oznamuje, že nemecký lietací stroj, ktorý v nedeľu preletel ponad Paríž, hodil osem bomb. Päť bomb spadlo v blízkosti Eiffelovej veže, jedna z nich medzi huf hrajúcich sa dietok, ale táto bomba na šťastie nevybúšila. Škoda je nepatrná. Lietací stroj potom letel cez Javel a hodil ešte tri bomby, ktoré však tiež nezapríčinily väčšej škody. O pár minút lietací stroj išiel ďalej, lebo ho šesť francúzskych lítečích

vzrástol na 10. Od Givenchy na severovýchod barvistým Angličanom včera večer podarilo sa dostať do rúk jednu vyčnievajúcu časť našej najprednejšej zákopy. Ďalej na juh medzi Lievin a vrškom Loretto Francúzi popoludni začali veľký útok, ktorý sa úplne zmaril. Od cesty Souchez—Béthune na sever a na juh nepriateľovi zpočiatku podarilo sa vniknúť do našich zákop, ale nočnými protiútokami sme ich zase úplne zpätzaujali. V našich rukách ostalo 100 francúzskych zajatcov. Aj od Souchezu na juh viackrát opakované silné útoky bielych a barvistých Francúzov proti tunajším našim čiarom bezprostredne pred prekážkami sa úplne rozpadly. Nepriateľ všade utrpel veľmi ťažké ztraty.

Rusinskí lanšturmistí a uhorskí honvédi útokom dobijú Rusmi obsadenú rusinskú dedinu.

W. J. K. J. J. J.

V bojoch svedených pri vŕšku Loretto zvlášte vynikol jeden sliezsky peší pluk. Napredovanie proti nám na východnej časti Bois de Prêtre sme ľahkým spôsobom odbili. Od Lensu na juh naši letúni sostrelili jedno nepriateľské lietadlo.

Nová anglická vláda.

Z Londýna oznamujú, že nová anglická vláda za predsedníctva Asquitha sa už utvorila. Ministrom zahraničných záležitostí ostal Grey; ministrom vojny lord Kitchener; ministrom vnútra John Simon; ministrom koloniálnych záležitostí Bonar Law; ministrom záležitostí vojenského vstrojenia George Lloyd; prvým lordom admirality Balfour; kancelárom aráru Mac Kenna, ministrom bez torby lord Landsdowne.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Turecká úradná zpráva.

Hlavný válečný stán turecký 23. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Na dardanellskom fronte nepriateľ včera útočil celou silou svojich batterií a flotty. Útok nepriateľa, ačkoľvek dostal značné posily, protiútok našich vojakov úplne odbil a nepriateľ len s veľkým napružením síl vedel sa na pobreží udržať. Vyše dvetisíc mrtvých zanechal na bojišti. Jednu strojovú pušku sme ukoristili.

Počas boja naša palba porúchala jedon nepriateľský lietací stroj, ktorý spadol do mora. Bitka trvala za deväť hodín. My sme ztratili spolu 420 ranených a 43 mrtvých. Naše pobrežné batterie v zákopách pri Sed il Bahre umiestnených, ktoré sa zúčastnily bitky, zapríčinily ťažkú škodu.

Jedna z našich anatolských batterií štyrikrát trafila jednu pancierovú loď typu Majestic, ktorá bola prinútená opustiť svoju pri vchode do morskej užiny vyznačenú stanicu. Na jej miesto prišla jedna pancierová loď typu Vengeance, ktorú trafily dva výstrely. Šesť ľudí mužstva týchto batterií bolo ranené.

Na ari-burnskom odseku včera nenastala zmena.

Kanónovú loď «Pelinki-Derja», ktorá od päťadväsiatich rokov stojí v službe, dnes rano jedna nepriateľská podmorská loď potopila. Do posledného okamženia páčila na podmorskú loď, o osude ktorej nič nevieme. Osobníctvo kanónovej lode, vyjmúc dvoch mrtvých, sa zachránilo.

Včera na dardanellskom fronte mimo slabej pechoty a delostrelectva inej akcie nebolo. Dve anglické pancierové lode strieľaly posície našej pechoty na európskom a asiatskom pobreží. Jedna z pancierových lodí, ktorú trafily dva granáty našich pobrežných batterií, zachránila sa v zálive Morto a pozdžšie sa utiahla z Dardanell.

Z ostatných bojišť niet čo oznámiť.

Tureci potopili anglickú válečnú loď.

Carihrad, 26. mája. (Uhorská Telegrafická Kancelária.) Na anglickú radovú loď «Triumph» včera popoludní v zálive Saros vystrelili torpeda. Anglická válečná loď utonula.

Válečnú loď «Triumph» roku 1903. pustili na vodu. Bola 133 metrov dlhá, 22 metrov široká, obsahovala 11.985 tún a hnalo ju 14.100 koňských síl. Za hodinu prekonala 19 morských míľ cesty. Boly na nej štyri 25-centimetrové, štrnásť 19-centimetrových, štrnásť 7-6-centimetrových, štyri 5-7-centimetrové kanóny a 2 ľahké delá.

Potopená ruská válečná loď.

Kopenhága, 26. mája. Petrohradská telegrafická agencia úradne sdeľuje: «Na Čiernom mori jedna naša válečná loď bola ťažko porúchaná a 750 ľudí zahynulo v mori.»

Úradná zpráva neprezrádza meno potopenej ruskej válečnej lode, ale to ani nie je potrebné, lebo z tureckých zpráv je isté, že je reč o ruskej válečnej lodi «Panteleimon».

Turecká úradná zpráva.

Hlavný válečný stán turecký 25. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Anglická pancierová loď «Triumph» 25. mája popoludní v Saroskom zálive pred Ari Burnom od výstrelu torpeda utonula.

Ináč na dardanellskom fronte a na ostatných bojištiach významnejšia udalosť sa nestala.

Boje na Gallipolskom polostrove.

Londýnsky «Daily Telegraph» o bojoch na Gallipolskom polostrove oznamuje nasledovné:

Tureci koncentrovali veľké množstvo posilňujúcich čiat. Kedykoľvek čaty trojitej dohody odbijú útočiacich Turkov, vždy novšie turecké čaty príjdu do boja. Tureci v svojich útokoch proti našim posiciam z 200.000 hláv pozostávajúce čaty môžu hodiť do boja.

Nepriateľská flotta tiež vyvinuje činnosť. Prudkosť boja nemožno opísať. Tureci s času na čas so všetkých strán odrazu útočia. Takýto čas celý polostrov je peklom duniacich a hvízdajúcich výstrelův. Následkom tohto sa vôbec niet čomu diviť, keď — vzhľadom na ťažkú a nebezpečnú úlohu — len veľmi pomaly (!) môžu postupovať napred.

Zkaza ruskej válečnej lode «Panteleimon».

Z Galacu sdeľujú: Viac hodnoverných cestovateľův, ktorí z Odessy prišli sem, rozpráva podrobnosť o utnutí ruskej válečnej lode «Panteleimon». Rozprávajú, že pred ôsmimi dňami 180 lodí odplávalo z Odessy a Sebastopolu, aby zaviezly čaty ku Midii. Dopravné lode sprevádzaly križiaky a torpedové lode. Medzi nimi bola i loď «Panteleimon», na ktorej mimo osobníctva

lode bolo i suchozemné vojsko. Loď na ceste napadla nepriateľská torpedová loď a strelila do nej ekrazitové torpedo, ktoré na prostriedku trafilo loď. Výbuch bol taký silný, že ruská loď o štvrthodinu úplne utonula. Na lodi bolo 2000 vojakov, z ktorých sa len 20 zachránilo.

Vojna na mori.

Potopený rybársky parník.

Dľa zprávy londýnskej Reuterovej agencie hullskú rybársku parolod «Chrizolith» jedna nemecká podmorská loď od Kinnairds-Headu na štyridsať míľ potopila. Mužstvo zachránili.

Do povetria vyhodená plachtová loď.

Londýnska agencia Lloyd oznamuje z Frezenburgu, že jedna dánska plachtová loď vo štvrtok vyložila na breh mužstvo plachtovej lode «Luzerne», ktorú v ten deň od Rattray-Headu na 40 míľ jedna nemecká podmorská loď vyhodila do povetria.

Utonuté parníky.

Rotterdam, 25. mája. Dľa londýnskej zprávy časopisu «Courant» rybárska parolod «Cornerian» od Wicku na 60 míľ utonula. Aberdeenskú rybársku parolod «Drimond» 19. mája, od Faerských ostrovov na 60 míľ, potopila podmorská loď. Mužstvo zachránili.

Londýn, 25. mája. Hullská rybárska parolod «Angelo» 21. mája na Severnom mori utonula. Domnievajú sa, že narazila na minú. Mužstvo zachránili.

Zkaza norvégskej parolode.

Christiania, 25. mája. Kapitán norvégskej parolode «Maricopa» majiteľovi lode poslal dva telegramy, v ktorých sdeľuje, že jeho loď narazila na minú. Predná časť lode je plná vody, štvrtý rezervár je ťažko porúchaný. Škoda je veľká. Z telegrammov dá sa ustátiť, že sa na dvoch miestach staly výbuchy. Je pravdepodobné, že parolod «Maricopa» nenarazila na minú, lež ju trafily torpedá. Na lodi bolo 38 hláv mužstva a 900 tún oleja. Loď z Newportnewsu plávala do Amsterdamu.

Novší hrdinský skutok našej podmorskej lode «U 12.»

Viedeň, 26. mája. Naša podmorská loď «U 12» nedávno konala výskumnú cestu na Adriatickom mori a na ceste na strážni stojaci dôstojník zbadal sedem černo-horských plachtových lodí. Poručík Egon Lerch, veliteľ podmorskej lode, vyzval plachtové lode, aby postály, prekupal ich a ponač ustábil, že ich náklad je pašovaný válečný tovar, všetkých sedem lodí po premožení rozličných ťažkostí zavliekol do jedného nášho prístavu. Tu náklad vyložili na breh, matrózov ale vyhlásili za válečných zajatcov.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Potopená anglická válečná loď.

Carhrad, 28. mája. (Uhorská Telegrafická Kancellária.) Anglickú radovú loď «Majestic» 27. mája rano pred Sed il Bahrom potopili.

Anglickú obrnenú válečnú loď «Majestic» r. 1895. pustili na vodu. Bola 119 metrov dlhá, 23 metrov široká, obsahovala 15.000 tún. Na lodi byly štyri 30 $\frac{1}{2}$ centimetrové kanóny, dvanásť 15·2 centimetrových, osemnásť 7·6 centimetrových kanónov a štyri 4·7 centimetrové kanóny. Loď hnaly stroje 12.000 koňských síl, za hodinu prekonala 17 morských míľ cesty a jej mužstvo počítavalo vyše 700 hláv.

Novara, Mortara, Custozza, Lissa...

«Novara, Mortara, Custozza a Lissa — hrdé rozpomienky to mojej mladosti — ako i duch Radetzkeho, arcikniežata Albrechta a Tegetthoffa, posiaľ žijúci v mojej zbranej moci suchej zeme a námorníctva, o tom ma ubezpečujú, že hranice monarchie i na juhu úspešne obránime...»

Jeho veličenstvo kráľ toto písal v jeho manifeste «Na moje národy». Tieto mená opravde označujú aj najslávnejšie skutky válečné rakúskych zbraní.

Roku 1848. aj v Taliansku zúrila revolúcia. V Palerme už v januári vypuklo povstanie, na chýry o revolúcii, aká vo februári zdvihla sa v Paríži, revolučné pohyby rozprestrela sa na Lombardiu a na celé Stredné Taliansko. Karol Albert, kráľ Sardínie, aby svoj trón proti republikánskym pohybom udržať mohol, svojej krajine dal konštitúciu a postavil sa sám na čelo národného hnutia. V jeho ohlase, vydanom 24. marca roku 1848., pomoc sľúbil Lombardčanom, ktorí bojovali proti Rakúsku. Sardinské vojsko, keď Rakúšania utiahli sa po riekú Mincio, 26. marca vtiahlo do Milana a hneď na to aj v Benátkach utvorená bola republika. Takto sa začala tehďajšia talianska vojna a šťastie v nej nie dlho sprevádzalo Taliansko. *Radetzky*, hlavný veliteľ rakúskej armády, novými čatami posilnil svoje voje, 25. júna pri *Custozze* úplne zbil sardinské vojsko, zpäť podmánil Lombardiu a sardinského kráľa Karola Alberta prinútil ku uzavretiu prímeria.

Pri *Custozze* vydobité víťazstvo rozhodlo túto vojnu. Taliani vtedy 24. júna včasne popoludní s veľkou presilou napadli rakúske voje. Zpočiatku aj medzi *Custozzou* a *Sommacampagna* víťazne začali napredovať a nazdávali sa, že hneď aj zvíťazia, bojovali totiž len proti menšiemu oddielu rakúskej armády. Na druhý deň ale *Radetzky* na ohrožované posície postavil najväčšiu časť svojho vojska a v nevyslovnej horúčosti nariadil útok. V tomto útoku vyznačily sa zvlášte *Gryulainho* brigáda a regiment Franca Karola. Tento regiment rozhodnul bitku, keď útokom zaujal opevnené výšiny pri Casa del Sole. Táto, ako aj v nasledujúci deň víťazne prevedená bitka pri Volte, sardinského kráľa prinútily ku uzavretiu prímeria.

Víťazstvo pri Custozze talianskej revolúcií dalo veľký obrat. Dôvera ku národnému sjednoteniu pod vodcovstvom sardínského kráľa úplne oslábila a v smerodajných kruhoch Talianska do popredia tísila sa republikánska strana. V marci r. 1849. ale Karol Albert zase sa chytil zbrane. Nato nasledovala *Mortara* a hneď zase *Novara*. *Radetzky* s jeho armádou 21. marca pri *Mortare* a 23. marca pri *Novare* na franforey zbil sardínske vojsko. Kráľ Karol-Albert následkom ztratených bitiek prinútený bol vzdať sa trónu v prospech svojho syna Viktora Emanuela II.

Custozza, malá dedina pri pevnine Verona, ešte raz bola dejišťom veľkého víťazstva Rakúska. Nová a od roku 1848. už štvrtá vojna Rakúska proti Taliansku začala sa 20. júna 1866. V tejto vojne za každým krokom víťazily čaty rakúskej armády a 24. júna pri Custozze arciknieža Albrecht, dľa plánov *Johna*, tak zbil Talianov, že sa zaraz za riekou Po utiahli.

V druhej bitke pri Custozze rakúske čaty zvíťazily nad dvojnásobnou presilou Talianov, tak že na toto víťazstvo Rakúsko opravdu môže byť hrdé. Arciknieža *Albrecht* proti talianskej offensive, ako hlavný oporný bod, ustanovil miesto *Venna* menované. Mal len 82.000 vojska, bol ale odhodlaný pustiť sa do bitky, nado všetko jestli Taliani rozdelia svoje sily a napredujú z dvoch strán cez rieky Po a Mincio. *Lamarmora*, taliansky hlavný veliteľ, asi so 140.000 vojakmi blížil sa od rieky Mincio bez toho, že by bol myslel na možnosť bitky. Rakúšania pevným jazdeckým útokom zlomili najprv ľavé krídlo Talianov. Generál *Pulz* viedol tento útok s tak veľkým úspechom, že ním ohrožoval cúvanie celej talianskej armády. Týmto útokom, po tvrdom boji, Rakúšania z rúk Talianov vytrhli aj obec Custozza. *Lamarmora* nato nariadil cúvanie. Jeho čaty utiahly sa za riekou Mincio, kým druhý taliansky veliteľ — menom *Cialdini* — bez toho, že by bol videl nepriateľa, s jeho armádou reteriroval za riekou Po. Kráľ *Viktor Emanuel* a *Umberto*, dedič talianskeho trónu, ako prítomní na bojišti, všemožne usilovali sa sohnáť rozprášané talianske voje, lež čo len bez najmenšieho výsledku.

Veľké víťazstvo, ktoré tu následkom výtečného velenia nad obrovskou presilou vydobila rakúska armáda, nepodvratným dôkazom je hrdinstva rakúskeho vojska. Ako vôbec známo, z tohoto víťazstva naša monarchia nemala politického osuhu.

Sotva dva týždne po víťazstve pri Custozze, nasledoval *Königgrätz*. Viedeňská vláda víťazné voje z juhu stiahla ku Dunaju a benátske kráľovstvo, aby sa zprostila Talianov, prepustila nie Taliansku, lež francúzskemu cisárovi Napoleonovi III. Talianska vláda ale, menovite ministerium «*Ricasoli*» túžily po novej sláve. Talianske čaty znovu už 8. júla prekročily riekou Po a bez všetkej prekážky zaplavily najväčšiu časť bezzbrannej provincie. S tým ale Taliani ešte neboli spokojní a len skoro chystali sa, že obsadia Južné Tyrolsko, Triest a Dalmáciu. Tu ale veľké ich nádeje a plány celkom zmarila morská bitka pri *Lisse*.

Tegetthoff s jeho válečnou flottou stál vo vonkajšom prístave Póly v zálive Fasana, tu sa dozvedel, že talianska flotta strojí sa dobíjať ostrov *Lissa*. Na túto zvest s jeho sedem obrnenými a s viacej menšími väčšími drevenými loďami 20. júla pospiechal ku ostrovu *Lissa* a v morskej bitke, cez jednu hodinu trvajúcej, celkom zničil veľkú taliansku flottu admirála *Persano*. *Tegetthoff*, hrdina morského víťazstva pri «*Lisse*», so zničením talianskej floty, zničil aj nároky a nádeje Talianov na Južné Tyrolsko, Triest a Dalmáciu.

Pri uzavretí pokoja v okt. 1866. vo Viedni prevedeného, Taliani predsa dostali benátske kráľovstvo a pevninu Verona, nie ale znakom ich hrdinstva a víťazstva, lež od ich protektora Napoleona III.

«Pozdravujem moje v bojoch vyprobované víťazoslavné čaty, dôverujem v nich a v ich vodcoch a dôverujem v mojich národoch, ktoré za ich bezprikladnú obetivosť, prítomne nech prijmu moje otcovské vďaky.»

Jeho veličenstvo kráľ tymito slovami zaklučuje jeho manifest.

Mortara, *Novara*, *Custozza* a *Lissa* upomínajú nás na víťazoslavné udalosti, ktoré sa odohraly v rokoch 1848., 1866. Dnes píšeme rok 1915. Tehdajšie Uhorsko celý svet delí od terajšieho Uhorska a medzi tehďajšou a terajšou monarchiou leží tiež celý svet. Vtedy jeho veličenstvo len na Rakúšanov upravoval manifesty, teraz milostive myslí aj na nás, na Uhorsko.

Preto všetcia opakujme modlitbu jeho veličenstva, ktorou manifest zaklučuje, a k nebesiam každodenne vzdychajme: «Všemohúci nech požehná naše zástavy a pod ochranu nech vezne spravodlivú záležitosť našu...»

Bombardovanie talianskeho pobrežia.

Uhorská Telegrafická Kancellária v úplnej osnove prináša úradnú zprávu o akcii, ktorú naše válečné loďstvo 24. mája rano previedlo proti talianskemu pobrežiu.

Dľa zprávy 24. mája pred východom slnka, teda punktove o 12 hodín po odkázaní vojny zo strany Talianska, naše válečné loďstvo previedlo celý rad zdarných akcií na východnom pobreží Talianska od Benátok po *Barlettu*.

V Benátkach jedno námornícke lietadlo hodilo 14¹ bomb, v arsenáli zapríčinilo oheň, jeden torpedoborec silne porúchalo, bombardovalo nádražie na ostrove *Lido*, rezerváre na olej a šopy pre balóny. Do veľmi úzkeho kanála *Porto Corsini* vnikol náš torpedoborec «*Scharfschütze*» a zrazu videl sa pred jednou streleckou zákopou, ktorá bola obsadená čatou. Veľkú časť prekvapenej čaty sme sostrelili, načo ale tri celkom ukryté pobrežné batterie začaly prudko páliť na križiak «*Novara*», ktorý stál pred vchodom kanála, ako aj na torpedovú korvetu č. 80. Jeden náboj trafil torpedovú korvetu; jeden človek bol ťažko ranený a korveta dostala diery. Križiak «*Novara*» pokračoval v palbe,

od boku pálil na zákopu, rozvával jednu kasárňu, ale aj križiak trafilo mnoho výstrelom. Jeden poručík a štyria matrózi zomreli, štyria boli ťažko a viaceri ľahšie ranení, ale ztrata nepriateľa je snád 10—20-krát ťažšia. Torpedoborec úplne neurazený sa vrátil a torpedová korveta č. 80. so zapchanou dierou prišla do Póly. — V Rimini pancierový križiak «St. Georg» bombardoval nádražie a most. — V Sinigaglii loď «Zrinyi» rozvávala železničný most, vodnú vežu, prístavnú osadu, stanicu a jeden vlak. Budova stanice, vlak a jedna susedná budova zhorela. — V Ankone flotta bombardovala staré pevnosti, tábor delostrelectva a jazdy, fabriky na lode, elektrické centrum, gazometer, sklad na petrolej, semafor a stanicu pre bezdrôtový telegraf, obrovskú škodu zapríčinili aj vypuknulé ohne. V prístave 2 lode sme potopili a jednu, ktorá v lodnej fabrike stála hotová ku spusteniu na vodu, rozvávali. V jedinej modernej pevnosti «Alfredo Savoia» na počiatku bombardovania mužstvo bolo síce pri kanónoch, ale naši dvaja letúni palbou zo strojovej pušky ho odohnali, tak že sa viac nevrátilo. Tito letúni a ešte jeden tretí na šopu pre balóny v Chiaravalle a na viac vojenských budov hodili 40 bomb.

Jedna nepriateľská vzducholôď bezvýsledne hodila sa viac bomb ku našej lodi «Zrinyi» a pokusila sa napadnúť našu odchádzajúcu flottu, ale sa čoskoro odprátala, lebo leteli k nej dvaja naši letúni. Túto istú alebo druhú nepriateľskú vzducholôď naša flotta plávajúca do Póly zbadala na pol ceste ku Ankone. Balón bezpochybné chcel zaletieť ku Póle, ale sa hneď zvrátil a zmizol v severozápadnom smere.

Loď «Radetzky» bombardovala a porúchala železničný most nad riekou Potenzou. — Loď «Admiral Spaun» so 4 torpedoborcami bombardovala železničný most Linarky, železničnú stanicu v Kampo Marine atd., rozvávala semafore v Tremiti a v Torre di Miletove. — Loď «Helgoland» s 3 torpedoborcami bombardovala Viesto a Manfredoni a pri Barlette sišla sa s 2 talianskymi torpedoborcami, na ktoré hneď začala páliť. Jedon torpedoborec ušiel, druhý naše torpedoborec «Turbinet», «Csepel» a «Tátra» pritiskly ku Pelagose, jedným granátom ho ochromili, tak že loď horiac a tonúc postála a poddala sa. Torpedoborec «Csepel» a «Tátra» zachránily 35 ľudí lode a zajaly ich.

Ratovanie mylily dve nepriateľské válečné lode a jeden pomocný križiak, ktoré sa od severovýchodu na 9000 metrov sblížily. Nastal boj, v ktorom len torpedoborec «Csepel» bol nepatrne trafený, jeden matróz ťažko a 2 ľahko ranení. Na palbu loď «Helgoland» a naše torpedoborec tak sa zdá s dobrým výsledkom odpovedali. Naše lode čoskoro vyšly z ohňa. Iná ztrata naše válečné loďstvo nestihla.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Z válečného snemu krajinských vyslancov.

Biľagovanie vierolomnosti Talianska.

Válečná snemovňa krajinských vyslancov 26. mája vydržovala zasadnutie, v ktorom ministerpredseda gróf Štefan Tisza v dlhšej reči vyslovil sa o vypovedaní vojny zo strany Talianska a o smluve, na základe ktorej pred tridsať rokami utvorený a pozdejšie opätne obnovený bol trojspolok Rakúsko-Uhorska, Nemecka a Talianska. Tomuto trojspolku Taliansko za celý ten čas ďakovať mohlo nielen vývin a zveladenie, lež aj celé jeho jestvovanie. Vzdor toho ale Taliansko, ktoré ináč voči trojspolku vždy hralo nespoľahlivý zástoj a do posledného času pretvarovalo sa ako verný spojenc, vystúpilo z trojspolku a Rakúsko-Uhorsku vypovedalo vojnu. Nespomínam neslýchanú ľahkomyselnosť — pokračoval v reči ministerpredseda — ktorou Taliansko zpáchalo nevernosť proti tej smluve, ktorá cez desaťročia viazala ho ku trojspolku, ani to nespomínam, do jak hrozného nebezpečenstva uvalilo i tak ubiedený svoj vlastný ľud. Taliansko vypovedalo vojnu a nám nič iného nepozostáva, ako rozhodne oproti postavíť sa tomu, v dejepise sveta posiaľ neslýchanému vierolomstvu smluvy. Pred desať mesiacmi s obrovskou presilou oborila sa na nás od mnohých rokov prichystaná ruská veľmoc. *Túto obrovskú presilu sme pristavili, zbili, prevládali.* Do posledného dychu budeme bojovať aj proti našemu najnovšiemu nepriateľovi a keď sme zvíťazili nad millionami Rusov, tým ľahšie zvíťazíme nad vierolomným Talianskom.

Zo stránky neodvislých a 48. nevernosť Talianska biľagoval gróf Albert Apponyi.

Gróf Julius Andrássy v mene ústavnej strany pokázal na nestydaté pokračovanie a bezočivé požiadavky Talianska a reč svoju zaklúčil v tom pevnom presvedčení, že v krátkom čase zvíťazíme nad neverným Talianskom.

Štefan Rakovszky v mene kresťanskej ľudovej strany vyslovil, že prítomne neide spomínať chyby, ktorých naša vláda snád dopustila sa v talianskej otázke, bo posúdenie týchto chýb podrzuje si na ten čas, keď budeme hotoví s týmto zákerníckym útočníkom. Vypovedaním vojny zo stránky Talianska máme viacej o jedného zákerníckeho nepriateľa, lež aspoň sme sa sprostili nebezpečného priateľa, falošného a nespoľahlivého spojenca. (Tak je! Vsestranný súhlas.) Pevnou nádejou na isté víťazstvo púšťame sa do tejto vojny v tom presvedčení, že Taliani v nej ani vlastnú ich časť neoratujú, bo na potupu celého sveta sami ju nohami pošliapali. (Pravda! Tak je! Vsestranný súhlas.) My vyslanci kresťanskej ľudovej strany cieľom obrany vlasti odhodlaní sme v každom ohľade vyplniť svoju povinnosť a bojovať do konca nielen v záujme našej samostatnosti, lež zvlášte aby prísne pokutovaná bola tá nešlechtná vierolomnosť, od ktorej podlejšej a ohav-

nejšej ešte nikdy nebolo, čo svet svetom stojí. (Pravda Tak je! Všeobecné schvaľovanie.)

Ku koncu prečítaný bol kráľovský prípis, ktorým válečná snemovňa na neistý čas odročená bola.

Krajinská snemovňa veľmožov 26. mája popoludní o 5. hodine vydržovala zasadnutie, v ktorom ministerpredseda osvedčil sa o vierolomnosti Talianska, počom ujal sa slova knieža-primas dr. Ján *Csernoch* a povedal:

Taliansko za ten čas, kým bolo s nami v spolku, potajomky sa ozbrojovalo proti nám. A vypovedalo nám vojnu v tem domnení, že sme už slabší, ako sme boli; vojnu vypovedalo na Turíce, v jedon z najväčších sviatkov kresťanstva, zničiac na pokoj namerené snahy rímskeho pápeža, ktorý práve v tomto mesiaci nariadil modlitby za všeobecný pokoj. Počtom našich nepriateľov vzrástne aj naša obetavosť a hrdinskosť našich vojakov. V zápale turického obňa roznieti sa naša láska ku vlasti, naša verná prítulnosť ku nášmu kráľovi a vlasti a prinesieme všetky tie obete, ktoré sú potrebné, aby sme aj v tomto veľkom nebezpečí obstáli a obránili monarchiu. Snemovňa veľmožov, ako dosiaľ aj odteraz, ochotne bude podporovať vládu v ťažkých časoch. Nech Boh živí kráľa! (Živé éljenovanie.)

Potom bol prečítaný kráľovský prípis o odročení krajinského snemu.

Slávnostný pochod za víťazstvo našich zbraní.

Horliví katolíci hlavného mesta a okolia v nedeľu 30. mája, akožto v deň nalezania Pravice svätého Štefana, prvého apoštolského kráľa Uhorska, vydržovali slávnostný pochod za víťazstvo našich zbraní. Podobne veľkolepého osvedčenia katolíkov v Budapešti zaiste ešte nikdy nebolo. Pochod z kostola vnútorného mesta do baziliky svätého Štefana viedol jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska dr. Ján *Csernoch*, za prítomnosti arcikniežata *Jozefa Franca* ako zastupiteľa jeho veličenstva kráľa, viacerých osvietených pánov biskupov, cirkevných hodnostárov, početného duchovenstva, zastupiteľov vlády, snemovne veľmožov a krajinských vyslancov, mešťanostov hlavného mesta a do tristotisíc nábožného obecenstva. Zariadenia tohoto zriedkavo slávnostného a veľkolepého osvedčenia katolíckeho presvedčenia je zásluhou *Katolíckej Ludovej Jednoty*. Hlavný správca *Katolíckej Ludovej Jednoty* dr. Alexander *Ernszt*, tajomníci *Jednoty*, krajinskí vyslancovia *Štefan Haller*, *Karol Huszár*, *Ján Bartos*, ich spolupracovníci *Štefan Sipos* a *Ján Huber* cez týždeň pracovali na usporiadanie tohoto zriedkavého pochodu, o ktorého priebehu podávame nasledujúcu stručnú zprávu:

Riaditelia pochodu boli v práci už od siedmej hodiny ráňajšej. Presne o 8. hodine z kostola budinského kráľovského hradu pohnul sa pozlátený korunovačný koč s Pravicom svätého Štefana, pravého apoštol-

ského kráľa Uhorska. V korunovačnom koči so svätou Pravicom viezol sa strážca Pravice praelát, farár kráľovského hradu, *Karol Kanter* a kaplán svätej Pravice dr. *Ludvik Makay*. V sprievode slávnostnej stotiny a strážcov svätej Koruny, svätú Pravicu o pol deviatej dovezli pred farský kostol vnútorného mesta, kde hneď predstúpili štyria vojaci s relikviariumom, do ktorého praelát *Kanter* vložil svätú Pravicu, ktorú za tým vniesli do vnútra farského kostola.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas dr. Ján *Csernoch* ku farskému kostolu dovezol sa presne o deviatej hodine, a pri vchode do chrámu prijatý bol obvyklými obradami. O deviatej hodine päť minútach ku farskému kostolu vnútorného mesta dovezol sa arciknieža *Jozef Franc*, zastupiteľ jeho veličenstva kráľa a pri nábožnom chráme privítal ho kardinál, knieža-primas v sprievode duchovenstva.

Za tým hneď pohnul sa pochod v nasledujúcom poriadku: Pochod otvorila vojenská hudba, za tou nasledovalo delostrelectvo honvédov, dolostrelectvo spoločnej armády, oddiel peších husárov, *Ludovika Akademia*, klerici s krížom, mnižskí členovia tretieho rádu sv. Františka, františkani, dominikani, milosrdní, serviti, piaristi, lazaristi, kanonický rád praemonštrátov, cisterciti, konečne svetské duchovenstvo. Pochod spravovali riaditelia členovia *Katolíckej Ludovej Jednoty*.

Za tým nasledovali tri zástavy Svätej Pravice, ktoré niesli vojenskými vyznačeniami ozdobení vojaci a slávnostné relikviarium so svätou Pravicom, ktoré tiež niesli vyznačení vojaci obklúčení strážcami svätej Koruny. Za svätou Pravicom kráčal praelát farár kráľovského hradu *Karol Kanter* s jeho assistenciou. Za tým nasledovali: mešťanosta *Štefan Bárczy*, podmešťanostovia *Bródy*, *Rózsavölgyi*, gróf *Festetich*. Za tymito šli: praepešti a praeláti, assistenciu jeho emiencie viedol pápežský praelát, krajinský vyslanec *Ján Molnár*. Jeho eminenciu sprevádzali z pravej strany, *Ludvik Szmrecsányi*, arcibiskup jágerský, a z ľavej strany *L. Árpád Várady*, arcibiskup kaločský. Za jeho eminenciou kráčal zastupiteľ jeho veličenstva kráľa arciknieža *Jozef Franc* a potom ministri *Eugen Balogh*, minister pravosúdia, *Béla Jankovich*, minister kultu, barón *Imrich Ghilány*, minister orby, barón *Samuel Hazay*, zastupitelia oboch domov zákonodarstva, najvyšších krajinských úradov a počestní aristokrati.

Prvá čiastka pochodu od baziliky sv. Štefana tiahla na priestor pred krajinským snemom kde postavený bol skvostný oltár, na ktorom sv. omšu a veľkou assistenciou slúžil gróf *Ján Mikes*, biskup sombathelyský, a pred tisícami ľudu kázeň držal *Jozef Vass*, správca kollégiuma sv. Imricha. Slávnostný pochod so svätou Pravicom vtiahol do baziliky sv. Štefana, kde svätú omšu slúžil kardinál knieža-primas, a po sv. evanjeliume kázeň držal stolnobelohradský osvietený pán biskup dr. *Ottokár Prohászka*. Po sv. omši slávnostný pochod so svätou Pravicom do farského kostola vnútorného mesta vyšudaným poriadkom viedol *L. Árpád Várady*,

arcibiskup kaločský, z kadiaľ po udelení požehnaní po Te Deume svätú Pravicu slávnostne zpiatky zaviezli do kostola budínskeho kráľovského hradu.

Usporiadanim tohoto zriedkave veľkolepého pochodu, o cirkev a vlast nesmrteľných zásluh zadovážila si Katolícka ľudová Jednota.

CHYRNÍK.

Dobročinnosť jeho eminencie kardinála knieža-primasa. Zo Skalice sdeľujú, že knieža-primas dr. Ján Csernoch tieto dni skalickému katolíckemu patronážu na fundacionálne ciele poslal úpis vojenskej požičky v hodnote 10.000 korún. Fundácia na tento čas je rodinná, ale časom jej úroky v smysle ustanovenia jej zakladateľa budú sa obracať v prospech chudobných nemocných.

Arciknieža Eugen — generáloberst. Úradný časopis prináša najvyšší reškrípt, ktorý jeho velič. kráľ upravil na hl. veliteľa našej južnej armády, arciknieža Eugena. Jeho velič. kráľ v reškrípte vyhlasuje, že uviedol nový rang pri armáde, rang generálobersta a teší sa, že na tento rang arciknieža Eugena prvého môže povýšiť. Rang generálobersta dosiaľ bol len v nemeckej armáde. Hinderburg bol tiež generáloberstom, keď prevzal vodiacosť východnej nemeckej armády a po veľkom víťazstve pri Mazurských jazerách stal sa maršallom. Maršall Bülov, jedon z najvýtečnejších vodiacov západnej nemeckej armády, na počiatku vojny tiež bol generáloberstom. Nový vojenský rang je väčší ako rang generála pechoty, ale je menší ako rang maršalla.

Vyznačení hrdinovia 71. pešieho pluku. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie hrdinského a výsledného držania sa pred nepriateľom novšie vyznačil nasledovných hrdinov 71. trenčinského spoločného pešieho pluku: rád železnej koruny III. triedy s válečnou dekoráciou dostal majór Artur Marx, vojenský záslužný kríž III. triedy s válečnou dekoráciou dostali: kapitán Orest Adasiewicz, nadporučíci Franc Janousek, Viktor Ribarik a Árpád Piaček. Najvyššie pochvalné uznanie: «Signum laudis» za najvýtečnejšie konanie služby dostali: nadporučíci Adolf Stephanie, Adolf Leitner, Július Spira, Žigmund Klein, Oskar Singer a Árpád Piaček; poručíci Borislav Sonntag, Franc Relle, Gottfried Reichbauer a Ignác Freyer.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia skutočný vnút. tajný radca, osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom ostatnom obežnom liste vyzýva svojich kňazov, aby veriacich povzbudzovali k značeniu úpisov druhej uhor. válečnej požičky. Sám osv. pán biskup značil 600.000 korún. Ďalej na 30. júna vypisuje súbeh ku prijatiu do kapitúlskeho semeníša; tí mladíci, ktorí so zdarom skončili VI., VII. triedu gymnaziálnu alebo složili matúru, sú zdraví a cítia v sebe povolanie ku kňazskému stavu, 29. júna hlásia sa majú osobne v biskupskej kancelárii. Potom uverejňuje pod-

mienky prijatia do kapitúlskej rímsko-katolíckej učiteľskej prípravovne s tým upozornením, že žiaci chudobní a dobrého chovania sa, dostať môžu i podporu od 80 do 100 korún. S arcipastierskym smútkom oznamuje, že dr. Ján Kukura, biskupský obradník a podzápisník svätej stolice, po krátkej nemoci, posilnený sv. sviatostami zomierajúcich, 10. mája v jednej budapešťanskej nemocnici usnul v Pánu v 33. roku svojho veku a v 8. roku svojho kňazstva. Zádušné služby božie odhávaly sa zaňho 14. mája v kapitúlskej katedrále. Dioecesa ztratila v ňom, dľa slov osvieteného pána biskupa, usilovného, účinného a príkladného kňaza, ktorého biskup s láskou odporúča svojmu kňazstvu do pobožnej modlitby a dobrej pamäti a nariaduje, aby kňazi čím skôr odhávali zaň povinné dve sväté omše. Do ústredného výboru kňazského pensijného fondu na miesto nebohého popradského farára Georga Andreidesza kňazi spišskej stolice vyvolili čestného kanonika Karola Szedélyiho, farára spišsko-sobotského. Bartolomej Szmižsár dostal investitúru na faru vo Veľkom Bobrovcí (Liptov).

Sbierka košicko-oderbergskej železnice pre rodiny narukovaných. Pre rodiny narukovaných zamestnancov košicko-oderbergskej železnice v mesiaci apríli sossbieralo sa 6424 kor. 68 halierov. K tomu jobnosu prispel ministerský radca, hlavný správca Garibaldi Pulszky 600 a zástupca hlavného správcu dr. Adorjan Hausser 200 korunami.

Hrdinská smrť. Vilhelm Vizvári z 9. honvédskeho pešieho pluku, syn levočského železničného úradníka Antona Vizváriho, 8. marca v bitke sokoliskej v Haliči hrdinskou smrťou zomrel.

Na bojišti vyznačený spišský stolár. Spišskobelanský stolársky majster Adolf Fridrich Lingsch, feuerwerker kráľ. uhorského 3. delostreleckého pluku, pre hrdinské chovanie sa pred nepriateľom vyznačený bol s malou striebornou medailou hrdinstva.

Spišské válečné dary. Vo Vlachoch sossbieralo sa pre vojakov oslepnutých vo vojne 362 kor. 62 hal. — V Spišskej Belej obetovalo obecenstvo mesta — ako z účtovania vidíme — na teplé šatstvo vojakov 95 korún a na vianočné dary vojakov 450 kor., pre tamojšiu nemocnicu Červeného Kríža ale 121 párov spodných nohavíc, 199 košiel, 49 plachiet, 100 uterákov, 43 kapesníkov a 21 párov štrímfiel. — Novovesskej rezervnej nemocnici darovali: Jozef Schmidt 50 korún a novovesský priemyselný spolok 30 párov topánok. — Výbor mesta Kézmarku pre základinu ku podporovaniu pokaličených hrdinov vojny odhlasoval 200 korún. — Kézmarskej nemocnici Červeného Kríža spišský nadžupan Artur Wieland daroval jednu divú sviňu. — Bohoslovci kapitúlskeho semeníša v «Deň bez dymu» na válečné pomocné ciele složili 20 korún.

Zlatá medaila hrdinstva 85. pešieho pluku. Levočskému domácomu pluku dostalo sa to vyznačenie, že jeho veličenstvo kráľ, ako odmenu hrdinstva pluku, na zástavu pluku daroval zlatú medailu hrdinstva.

Z druhej vojenskej požičky značili vo Spiši: Grófka Albinová Csáky z Biacovec a Spišská Úverná Banka v Levoči po stotisíc korún.

Vojenské vyznačenia. Pred nepriateľom padnutí kapitáni 85. peš. pluku: Valér Moga a Rudolf Szuchy dostali rád železnej koruny III. triedy s válečnou ozdobou. Kapitáni 85. pešieho pluku Gedeon Gundelfingen a Teodor Böhm, nadporučíci 85. peš. pluku Oskár Putz, Karol Rinnek, Leo Mojzisek a Leopold Jäger, poručíci 85. pešieho pluku Ján Stöller a Ján Lehoczky na uznanie svojho hrdinského chovania sa proti nepriateľovi dostali vojenský záslužný kríž III. triedy s válečnou ozdobou. Nadporučíkovi Bélovi Stoisichovi, Karolovi Trinczerovi a Osvaldovi Fickerovi, rez. poručikom 85. pešieho pluku, na uznanie hrdinského chovania sa proti nepriateľovi na vedomie bolo dané najvyššie chváliace uznanie. — Plukovník Baltazar Pintár, veliteľ 25. honv. peš. pluku, ktorý pred niekoľko rokmi za krátky čas stál na čele spišsko-novovesského honv. bataillona, na uznanie svojho hrdinského chovania sa proti nepriateľovi, dostal rád železnej koruny III. triedy s válečnou ozdobou. — Dr. Alexander Horka, poručík, bol účastný chváliaceho uznania zo strany hlav. veliteľstva balkánskej armády a 1. mája povýšený bol za nadporučíka. — Alexandrovi Hajnóczimu, rez. nadporučíkovi 79. peš. pluku, pre hrdinské chovanie sa proti nepriateľovi, vyslovené bolo najvyššie chváliace uznanie. — Kapitáňovi Štefanovi Petróczymu a rezerv. plukovnímu lekárovi dr. Mikulášovi Szontághovi jeho veličenstvo kráľ dovolil nosiť železný kríž II. triedy, ktorý dostali od nemeckého cisára,

V ruskom zajatí. Šebastian Kovalčík, pešiak 67. spoločného pešieho pluku prešovského, svojej manželke do Helivágasu v Spiši poslal 8. apríla datovanú, ruskou štampilou opatrenú uhorskú vojenskú dopisnicu, na ktorej píše, že je v ruskom zajatí a že je zdravý. Svoju adresu ešte nevie sdeliť, lebo je ešte nie na mieste,

keď tam dojde, hneď sdelí svoju adresu. S ním sú zajatí: Marek z Helivágasu, Fedorčák z Kristályfalvy a dvaja mládenci z Hóky. Na spodku dopisnice celkom drobnými literami stoja tieto slová: «Hej, ťažký je môj život!»

Kde jedia lepší chlieb? Viedeňský časopis «Zeit» uverejňuje dopis jedného obchodníka, ktorý sa vrátil z Berlína do Viedne. Dľa toho viedeňský chlieb nie je k jedeniu, kdežto chlieb v Nemecku má i krajší vzhľad i chuť samého chleba je znamenitá.

Liečenie lámky včelami. Dvaja rakúski lekári zaoberali sa otázkou, či by nebolo možné včelami liečiť lamku. Prišli k tomu výsledku, že jed včiel vie chrániť človeka proti lámaniu v údoch. Ponevác však uštipnutie, hlavne u detí, je boľastné, vynali spôsob, ako treba vziať jed včelám umele a tento striekať pod kožu chorých.

Penzia invalidov. V našom sneme bol prijatý zákon dľa ktorého váleční invalidi, ktorí nie sú schopní pracovať a nemajú iný príjem, budú dostávať najmenej 600 korún ročnej penzie.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»

Pri striekaní viniča svetlý liadok úplne nahradí

PEROCID

Vino dorábajúcim ústavom Colmári, cis. a kráľ. ministerstvom orby, odbornými medzítkami cis. a kráľ. viničného dozorstva v Görce, Spalate a Sv. Michale, ako aj cis. a kráľ. viedeňským bylinným skúmajúcim ústavom vyskúmaný a odporúčaný.

SCHWARZ A TAUBER

VELKOOBCHODNÍCI == NAGYKANIZSA.

Sijaci stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Rózsa-u. 27.

Telefon József 33-72.

500 korún

platiť Vám, keď v roku od 3 dní neztratíte bez boľenia Vaše otlaky, bradovic aj rohovku s koreňom, jak potrebujete užitočný prosriedok pod menom **Riabalsam**. Cena: 1 tegliku 2 koruny 50 halierov. 6 teglikov 4 koruny 50 halierov.

Kemény, Košice (Kassa) I. Postfach 12/209, Uhorsko.

5 halierov

stoji poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazení ozdobený ceník, ktorý obsahuje bohatý výber osožných v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieľňa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásjelca

BRÜX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4-20, 5.—. Strieborné K 8-40, 9-50. Nicklové budičky K 2-90. Hodiny s kukučkou K 7-85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosa.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostriu zlatú kosa, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosa už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosa a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosa» s poštovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosa	2-20	2-30	2-40	2-50	2-60	2-70	2-80	3-20 kor.

Cena 1 kosa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosa. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravivo postriebrený metalový kríž. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový ceník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 rečná osada na kosa a veľký obchodný dom.